CASSANDRA

Winner of Hugo Award for Best Short Story

de C.J. Cerryh[1]

[1] Pseudonim pentru Carolyn Janice Cherry.

Traducerea: Ion Doru Brana

Incendiile

Nu mai putea să le îndure.

Alis căută pe dibuite uşa odăii. Uşa era întreagă, solidă. Prin flăcări, simţi metalul rece al clanţei... De partea cealaltă, printre norii de fum, desluşi scara-fantomă. Începu să coboare, luptînd să-şi convingă simţurile că treptele nu se vor prăbuşi sub greutatea ei.

Alis nebuna. Nu se grăbea. Focurile ardeau liniştit. Le traversă, cobori treptele ireale ce duceau spre sol, spre pămîntul ferm. Nu putea să suporte ascensorul, spaţiul acela închis cu podeaua-fantomă ce nu contenea să coboare – jos, tot mai jos... Ajunse în sfîrşit la parter, evitind cu grijă să privească flăcările roşii care nu dogoreau.

O fantomă îi dădu bună dimineaţa... moş Willis, o umbră transparentă în faţa perdelei de flăcări. Alis clipi, îi răspunse la salut, trecu pe lîngă el. Îl observă cum clătina din cap privind în urma ei. Deschise poarta şi ieşi. Era amiază, ora de vîrf; maşinile treceau în viteză, nepăsătoare, ignorind flăcările, carcasele aprinse, mormanele de moloz.

Clădirea se prăbuşi - o cascadă de cărămizi negre prăvălindu-se de-a valma, un infern peste coroanele verzi ale copacilor-fantome. Moş Willis zbură prin aer, cu trupul arzînd, căzu zvîrcolindu-se, transformîndu-se într-un ghemotoc de carne înnegrită, şi muri, ca de fiecare dată. Alis nu mai plîngea de mult; abia dacă tresări. Fără să ia în seamă ororile ce se revărsau în jurul ei, îşi croi drum prin molozul lipsit, de consistenţă, printre fantomele grăbite ce-şi vedeau impasibile de treburile lor.

Cafeneaua Kingsley era la locul ei, întreagă, sau, oricum, mai întreagă decit restul. Un refugiu pentru după-amiază, posibilitatea de a se simţi în siguranţă. Împinse uşa, auzi clinchetul unui clopoţel dispărut. Clienţi fantomatici înălţară capetele, o priviră, şuşotiră.

Alis nebuna

Şoaptele o intimidau. Evitîndu-le privirile, prezenţa, se strecură într-un separeu din colţ, unde nu mai erau decît urmele focului.

RĂZBOI, proclamau cu litere de-o şchioapă titlurile ziarelor expuse lîngă tejghea. Se înfioră, apoi îşi ridică ochii spre

chipul ca de spectru al lui Sam Kingsley.

— O cafea, spuse ea. Un sandviş cu şurică.

Întotdeauna la fel. Nici măcar să comande altceva nu era-n stare. Alis nebuna. Dar datorită bolii îşi putea duce zilele. De cînd îi dăduseră drumul din spital, în fiecare lună sosea un cec. O dată pe săptămână trebuia să se prezinte la clinică, la medicii care începuseră şi ei să se estompeze; ca toţi ceilalţi. În jurul lor, clădirea ardea. Trombe de fum umpleau sălile albastre, aseptice. Sâptămîna trecută, un bolnav o luase la fugă... arzînd...

Sunetul cristalin al porţelanului. Sam puse cafeaua pe masă, apoi reveni cu sandvişul. Alis se aplecă deasupra mesei şi începu să mănînce... Un sandviş transparent într-o farfurie pe jumătate spartă, o ceaşcă crăpată, înnegrită de foc, cu toarta transparentă. Mîncă: era îndeajuns de flămîndă ca să treacă peste grozăviile care deveniseră un lucru obişnit. Nici scenele cele mai înspăimîntătoare nu mai aveau putere s-o impresioneze; le văzuse de sute de ori!... Cînd treceau umbrele, nu mai plîngea. Vorbea cu fantomele, le atingea, înghiţea mîncare ce avea totuşi darul de a-i potoli foamea. Purta acelaşi jerseu negru prea larg, aceeaşi bluză albastră şi aceiaşi pantaloni gri, tociţi, pentru că erau singurele haine ce păreau să-şi fi păstrat consistenţa. Noaptea, le spăla şi le usca, iar a doua zi dimineaţa le îmbrăca. Pe celelalte le lăsa neatinse, în dulap. Numai acestea rămăseseră întregi, solide.

Medicilor nu le povestea nimic despre toate astea. Timpul petrecut prin spitale o învăţase să se ferească de confidenţe. Ştia ce trebuie să spună. Se mulţumea să zîmbească fantomelor întrezărite, să le completeze supusă graficele şi fişele, stînd în mijlocul ruinelor care continuau să ardă mocnit. În sala de aşteptare zăcea un cadavru carbonizat. Dar ea nu se clintise şi-i adresase doctorului un surîs blajin.

Îi dădeau medicamente. Medicamentele o împiedicau să viseze, o scăpau de urletul sirenelor, de zgomotele paşilor înnebuniţi, noaptea, în camera ei. Îi îngăduiau să doarmă: în patul-fantomă, sus, deasupra ruinelor, în ciuda vuietului incendiilor şi-a glasurilor care ţipau. Nu vorbea niciodată de lucrurile acestea. Anii de spital o învăţaseră bine lecţia. Nu se plîngea decît de coşmaruri sau de insomnie, şi-atunci îi dădeau mai multe pilulele roşii.

RĂZBOI, trîmbiţau titlurile.

Ceaşca vibra şi zăngănea pe farfurioară. O ridică. Înghiţi ultima bucăţică de pîine şi dădu pe gît cafeaua rămasă. Se strădui să nu privească prin vitrina spartă carcasele de metal răsucite care fumegau în stradă. Rămase pe loc, ca de obicei, şi tot ca de obicei Sam veni să-i umple din nou ceaşca, pe care avea s-o bea cît mai încet, ca să ţină cît mai mult înainte de a fi nevoită să comande alta. O duse spre buze, savurînd contactul degetelor cu toarta de porţelan, stăpînindu-şi tremurul mîinii.

Clinchetul îndepărtat al clopoţelului. Un om închise uşa, se aşeză la tejghea.

Un om întreg, solid, netransparent. Rămase cu ochii la el buimacă. Inima începu să-i bată nebuneşte. Omul comandă o cafea, coborî de pe scaun ca să cumpere un ziar, se întoarse la loc. Începu să citească în timp ce i se răcea cafeaua. Alis nu-i vedea decît spatele - o haină de piele maro, uzată, părul castaniu care-i depăşea puţin gulerul. În cele din urmă, omul luă cafeaua, o bău dintr-o înghiţitură, aruncă pe tejghea o monedă şi lăsă ziarul pe taburet, cu titlurile de pe prima pagină întoarse cu faţa în jos.

Un chip tînăr, o făptură în carne şi oase printre fantome. Indiferent, omul trecu pe lîngă ele, se îndreptă spre uşă.

Alis sări brusc de la locul ei.

— Hei! o strigă Sam.

În vreme ce clopoţelul îşi făcea auzit clinchetul, scotoci înfrigurată în portmoneu şi trînti pe tejghea o bancnotă, fără să-i peste că era una de cinci dolari. Simţi groază şi un gust de cocleală în gură; omul plecase. Ieşi în goană din cafenea, ocoli fără să se gîndească dărîmăturile, îi zări silueta pe punctul de a se pierde printre stafii.

Începu să alerge, îmbrîcind umbrele, sfidînd flăcările. O ploaie de moloz se prăvăli peste a. Deşi nu simţise nimic, scoase un ţipăt şi continuă să fugă.

Împrejur, fantomele se întoarseră şi-o priviră nedumerite. Se întoarse *şi el.* Alis se repezi într-un suflet, apoi se opri, descumpănită, văzînd că el o privea asemenea tuturor celorlalţi: lung, cu stupoare...

— Ce e ? întrebă el.

Pleoapele ei se zbătură neputincioase – nu, n-o vedea altfel decît ceilalţi. Nu izbuti să-i răspundă. Iritat, omul îi întoarse

spatele şi-şi văzu de drum. Se luă după el. Lacrimile îi inundară obrajii; începu să răsufle icnit, cu gura deschisă. Oamenii se întorceau după ea. Bărbatul băgă de seamă că-l urmărea şi grăbi pasul, printre dărîmături, printre incendii. Un zid dădu să se prăbuşească şi ea nu-şi putu înăbuşi ţipătul.

Omul se răsuci brusc. În spatele lui se înălţă un nor de praf şi funingine. Chipul său exprima uimire şi furie. O privea aidoma celorlalţi. Cîteva mame îşi îndepărtară scandalizate copiii. O ceată de adolescenţi obraznici începură să facă haz.

— Aşteaptă-mă, spuse ea.

Bărbatul deschise gura, cu intenţia vădită de a-i arunca o insultă. Alis se cutremură, îşi simţi lacrimile reci în suflarea fără dogoare a incendiilor. Pe faţa necunoscutului mînia se preschimbă într-o mască de milă jenată. Omul vîrî mîna în buzunar, scoase în grabă cîteva monezi şi i le întinse. Ea scutură cu furie din cap, încercînd să pună stavilă lacrimilor. Îşi înălţă ochii şi se înfioră la vederea altei clădiri ce se prăbuşea în flăcări.

— Ce este ? o întrebă el. Ce-i cu dumneata ?

— Te rog, rosti ea.

Omul se uită la fantomele care-i priveau, apoi îşi reluă încet mersul. Ea merse cu el, străduindu-se din răsputeri să nu plîngă la vederea distrugerilor, a siluetelor străvezii care mişunau printre ruinele clădirilor arse, a cadavrelor contorsionate ce zăceau în mijlocul străzii şi peste care treceau maşinile.

— Cum te cheamă ? întrebă el.

Îi spuse. Continuară să meargă. Din cînd în cînd, bărbatul îi arunca priviri încruntate, cu coada ochiului. Avea o faţă tînără dar ridată, cu o cicatrice subţire în colţul gurii. Părea mai vîrstnic decît ea. O stînjeneau privirile lui iscoditoare, dar se sili să nu reacţioneze - să suporte orice îi putea asigura această unică prezenţă reală. Încălcîndu-şi toate principiile, îl luă de braţ, îşi încleştă degetele în pielea uzată a hainei lui. Bărbatul nu o respinse.

După o vreme, el îşi strecură braţul şi-o prinse de talie. Îşi urmară plimbarea lipiţi unul de altul, ca doi îndrăgostiţi.

RĂZBOI, urlau titlurile ziarelor.

La colţul magazinului de menaj Tenn, omul dădu să intre pe una din străzile lăturalnice. Priveliştea o făcu pe Alis să se

poticnească. El simţi, se opri, se întoarse spre ea, cu spatele la incendiu.

— Nu pe-aici, se rugă ea.

— Dar pe unde ?

Ea ridică din umeri dezorientată, arătă către strada principală, în direcţia opusă.

El îi făcu pe plac, apoi începu să-i vorbească de parcă s-ar fi adresat unui copil. Milă. Unii o tratau şi aşa. Îşi dădu seama că-i era milă de ea, dar acceptă şi asta.

Îl chema Jim. Sosise în oraş abia ieri, cu autostopul. Căuta de lucru. Nu cunoştea pe nimeni aici. Ea îi ascultă în tăcere pălăvrăgeala stîngace, citind printre vorbe. Cînd termină, îl privi fix şi-i observă expresia crispată.

— Nu sînt nebună, îi spuse.

Era o minciună, după cum ştia toată lumea din Sudbury. Dar el n-avea de unde să ştie, pentru că nu cunoştea pe nimeni. Chipul lui era real şi solid, iar cînd cădea pe gînduri, cicatricea din colţul gurii îi dădea un aer de duritate; în alte împrejurări i-ar fi fost frică de el. Acum însă nu-i era frică decît de un singur lucru: să nu-l vadă pierzindu-se printre fantome.

— Războiu-i de vină, spuse el brusc.

Ea dădu din cap, încercînd să se uite la el, să nu vadă flăcările. Degetele lui îi atinseră cu blîndeţe braţul.

— Războiu-i de vină, repetă el. E o nebunie generală. Am înnebunit cu toţii.

Apoi o cuprinse pe după umeri şi porni cu ea în cealaltă parte, spre parc. Frunzişul verde se legăna deasupra scheletelor negre ale trunchiurilor. Se plimbară pe malul lacului şi pentru prima oară de foarte multă vreme Alis simţi că trăieşte, că se află în prezenţa unei fiinţe întregi şi adevărate.

Cumpărară porumb şi, aşezîndu-se pe iarba de la marginea apei, aruncară boabe lebedelor-fantome. Spectre de trecători erau puţine aici, doar cît să dea locului un aer de viaţă iluzorie - bătrîni, mai ales, care-şi tîrau anevoie paşii, văzîndu-şi nestingheriţi de plimbarea lor zilnică, în ciuda titlurilor din ziare.

— Îi vezi ? se încumetă în cele din urmă Alis să întrebe. Vezi ce şterşi şi cenuşii sînt ?

El nu înţelese, nu realiză sensul cuvintelor ei, se mulţumi să ridice din umeri. Prudentă, ea se feri să se aventureze mai departe pe terenul acesta periculos. Se ridica şi privi îndelung

orizontul unde vîntul spulbera trâmbele de fum.

— Cinăm undeva ? întrebă el.

Ea se întoarse, căci se aşteptase să-l audă spunînd asta, şi reuşi să schiţeze un zîmbet timid, deznădăjduit.

— Da, răspunse.

Ştia ce-i va cere în schimb, dar dorea acest lucru, şi de aceea-i fu silă de ea însăşi, silă şi teamă că el o va părăsi, deseară, sau, poate, mîine. Nu ştia nimic despre bărbaţi. Nu ştia ce-ar fi putut spune sau ce-ar fi putut face pentru a-l împiedica s-o părăsească, nu ştia decît că el va pleca, negreşit, în clipa în care îşi va da seama că nu-i întreagă la minte.

Nici măcar părinţii ei nu fuseseră în stare să o suporte - la spital nu veniseră s-o vadă decît la-nceput de tot, apoi doar cînd erau în vacanţă, apoi deloc. Nu mai ştia unde locuiau. Îşi amintea de băiatul din vecini, care se înecase. Le spusese c-o să se-nece. Le-o spusese plîngînd în hohote. Tot oraşul zisese că ea l-a împins in apă.

Alis nebuna.

Fantasme, declaraseră medicii. Nu-i periculoasă.

Îi dăduseră drumul. Existau şcoli speciale, şcoli de stat.

Şi din cînd în cînd... spitale.

Sedative.

Pilulele roşii ! Le uitase acasă. Palmele îi asudară instantaneu. Uitase pilulele care o făceau să doarmă, pilulele care alungau visele. Strînse cu putere din buze, luptînd contra panicii: nu, nu va avea nevoie de ele - cît timp nu era singură nu va avea nevoie de ele. Îl prinse de braţ pe Jim şi, cu un straniu sentiment de securitate, urcă alături de el treptele ce duceau în stradă.

Se opri brusc.

Incendiile se stinseseră.

Peste ruinele hîde, cu găuri în loc de ferestre, se înălţau clădiri-fantome.. Printre mormanele de moloz se mişcau năluci abia desluşite. Jim o trase, dar picioarele nu vrură să-i dea ascultare; se poticni iar, şi Jim o privi mirat şi-o cuprinse cu braţul.

— Tremuri, observă el. Ţi-e frig ?

Ea făcu „nu” cu capul, se strădui să zîmbească. Incendiile se stinseseră. Încercă să considere faptul ca pe-o schimbare de bun augur. Coşmarul luase sfîrşit. Îşi ridică ochii spre chipul real

al bărbatului de lîngă ea, îl văzu sincer îngrijorat şi zîmbetul ei se transformă aproape într-un rîs vesel.

— Mi-e foame, spuse ea.

Intrară la Graben şi se aşezară la una din mese. Nu erau deloc „genul casei”, el cu haina lui ponosită, ea în jerseul care îi atîrna la coate şi-n spate; clienţii-fantome erau bine îmbrăcaţi şi le aruncară priviri dispreţuitoare, iar chelnerul îi instală într-un colţ de lîngă uşă, ca să fie cît mai puţin vizibili. Pe mesele imateriale se vedeau farfurii ciobite şi cristaluri crăpate; prin gaura din tavan stelele scînteiau rece deasupra candelabrelor sparte. O ruină. O ruină îngheţată, tăcută. Alis îşi roti calmă privirea. Se putea trăi şi printre ruine, de vreme ce nu mai erau incendiile...

Iar în surîsul lui Jim nu mai desluşea nici o urmă de milă, ci doar o desperare aprigă, surdă, pe care ea o înţelegea atît de bine. Jim, care cheltuia mai mult decît îşi putea permite aducînd-o la Graben, un loc în care ea nu sperase să pună vreodată piciorul, Jim care-i spunea, fără să fie prea original, că-i frumoasă. I-o spuseseră şi alţii. Îi fu puţintel ciudă că era atît de banal, tocmai el, cel în care hotârîse să aibă încredere. Zîmbi trist, cînd el rosti complimentul, apoi se încruntă, apoi, temîndu-se să nu-l jignească tristeţea ei, zîmbi iarăşi.

Alis nebuna. Dacă nu va avea grijă, Jim îşi va da seama şi o va părăsi chiar în seara asta. Încercă să pară voioasă, făcu un efort să rîdă.

Şi în aceeaşi clipă muzica din restaurant amuţi şi la celelalte mese toate zgomotele încetară şi difuzorul începu să lanseze un apel stupid.

În adăposturi... în adăposturi... în adăposturi.

Ţipete, scaune răsturnate.

Alis se lăsă moale în scaun, simţi mîna lui Jim, rece, osoasă, trăgînd mîna ei, îi văzu chipul speriat, buzele articulând numele ei în timp ce o cuprindea în braţe şi o trăgea după el, silind-o să fugă.

Şi atunci înţelese.

— Nu ! strigă, trăgîndu-1 de braţ.

Trupuri abia întrezărite îi împingeau din toate părţile către uşă, către distrugere.

— Nu ! ţipă ea din nou, insistent.

El cedă siguranţei subite din glasul ei şi-o prinse de mînă

şi începu să fugă cu ea contra puhoiului mulţimii. În timp ce sirenele râspîndeau nebunia în noapte, fugiră împreună, pe căi văzute numai de ea, printre ruine.

La Kingsley. Mese abandonate cu mîncarea încă pe ele, uşi întredeschise, scaune răsturnate. Mai departe, în spate, în bucătărie, apoi jos, şi mai jos, în pivniţa rece, cufundată în beznă, departe de flăcări.

Nimeni nu veni după ei. Într-un tîrziu, pămîntul se cutremură din străfunduri, adînc, atît de adînc şi departe încît zgomotul nu ajunse pînă la ei. Sirenele amuţiră pentru totdeauna. Zăcură în întuneric, încleştaţi unul de altul, tremurînd, ascultînd ceasuri în şir mugetul incendiilor care făceau prăpăd deasupra lor. Din cînd în cînd fumul pătrundea pînă la ei şi-atunci le dădeau lacrimile şi-i ustura nasul, în mai multe rînduri auziră tunetul zidurilor care se prăbuşeau făcînd să vibreze subsolul, cînd mai departe, cînd mai aproape, dar adăpostul lor rămase intact.

Şi dimineaţa, cu mirosul incendiilor plutind încă în aer, se tîrîră afară, la lumina posomorîtă a zilei.

Ruinele erau tăcute, încremenite. Clădirile-fantome redeveniseră solide, dar nu mai erau clădiri, ci doar nişte cochilii sparte. Stafiile dispăruseră. Cele mai stranii însă erau incendiile, unele reale, altele nu, flăcări jucînd deasupra cărămizilor negre şi reci, stingîndu-se încet, în tăcere.

Jim înjură cu glas înfundat, înjură iarăşi şi iarăşi, apoi începu să plîngă.

Cînd Alis îşi ridică privirea spre el, ochii ei erau uscaţi căci îşi plătise de mult tributul de lacrimi. Şi ascultă ce-i spunea: că trebuie să facă provizii, că trebuie să plece din oraş amîndoi.

— Bine, rosti ea.

Apoi îşi încleşta dintr-o dată buzele şi închise ochii: chipul lui Jim începuse să... Cînd redeschise ochii văzu acelaşi lucru: o transparenţă subită, ca şi cum sîngele ar fi încetat brusc să-i mai curgă prin vene. Alis începu să tremure. El o scutură, privindu-o cu ochi deznădăjduiţi.

— Ce este ? strigă. Ce se întîmplă ?

Nu putea, nu voia să-i spună. Îşi aminti iar de băiatul care se înecase, de celelalte fantome. Cu o smucitură, se smulse din mîinile lui şi o luă la fugă printre dărîmăturile care în dimineaţa aceasta erau solide, reale.

— Alis ! urlă el în timp ce fugea după ea.

— Nu ! strigă ea deodată.

Se întoarse, dădu cu ochii de zidul instabil, văzu cascada de cărămizi. Făcu un salt înapoi, se opri, incapabilă să-şi continue goana. Întinse braţele ca să-1 avertizeze, să-l facă să se oprească - braţele ei solide, reale.

Cărămizile se prăvăliră, vuind. Un nor gros de praf acoperi totul.

Rămase nemişcată, cu braţele atîrnînd moi. Apoi îşi şterse praful şi funinginea de pe faţă, se întoarse şi plecă mai departe, cu paşi înceţi, mergînd prin mijlocul străzilor moarte.

Deasupra se adunau nori grei de ploaie. Îşi văzu liniştită de drum, privind picăturile care cădeau pe asfaltul crăpat şi pe care încă nu le simţea.

După cîteva clipe începu să plouă. Ruinele deveniră reci, îngheţate.

Se plimbă pe malul lacului mort, printre copacii arşi. În ruinele restaurantului Graben găsi un şirag de diamante şi-şi făcu un colier.

A doua zi, cînd un jefuitor o alungă de lîngă provizia de alimente, zîmbi. Omul arăta ca o stafie şi ea, rîzînd din locul unde se căţărase şi unde el nu cuteza să se urce, îi spuse cum arăta.

Iar mai tîrziu, după ce spusele i se adeveriră, se întoarse la ascunzătoare şi-şi făcu sălaş printre ruinele pustii care nu mai ascundeau nici o ameninţare şi nici un coşmar, cu şiragul ei de diamante şi de zile viitoare ce aveau să fie, toate, ca astăzi.

Se putea trăi şi printre ruine, de vreme ce nu mai erau incendiile.

Iar fantomele se făcuseră nevăzute; aparţineau trecutului.